

GLASILO OKRAJNEGA ODBORA OF, PTUJ

Leto I. — Štev. 12

Ptuj, 2. decembra 1948

Cena din 3.—

Naj živi 29. november - veliki praznik narodov Jugoslavije

II. zasedanje AVNOJa je postavilo trdne temelje FLRJ

Nacionalna osvoboditev in enakopravnost jugoslovanskih narodov sta bila med osnovnimi cilji narodno-osvobodilne borbe ljudstva Jugoslavije. Zato ni bilo nič bolj naravnega, da je II. zasedanje AVNOJ-a sprejelo sklep: federativno ureditev notranjega sožitja jugoslovanskih narodov v enotni državni skupnosti, v federativni Jugoslaviji. Taka rešitev nacionalnega vprašanja je ustvarila iz nekdanje ječe narodov krepko skupnost, ki se je borila do zmage in v kateri so narodi že v boju sodelovali.

Po osvoboditvi so sklepi II. zasedanja AVNOJ-a v vsakdanjem življenju in v medsebojnih odnosih jugoslovanskih narodov dobivali vedno novo vsebino. Iz dneva v dan so bili trdnější pogoji za sodelovanje narodov v njihovem razvoju in obrambi nacionalne svobode. Rasla je pomoč kulturno naprednejših narodov zaostalim, pomoč gospodarsko močnejšim tistim, ki so bili šibkejši. Že prva leta skupnega življenja v nacionalno tako različni državi, kakršna je Jugoslavija, so v celoti potrdila sklepe II. zasedanja AVNOJ-a kot vir nezlomljive notranje moči nove Jugoslavije in dali osnovo vsem ogromnim uspehom, ki so jih narodi Jugoslavije dosegli v letih obnove in graditve. Brez take rešitve nacionalnega vprašanja bi nikdar ne dosegli tolikšnih delovnih podvigov v raznih republikah, pri katerih so dejansko sodelovali vsi narodi. Ne bi imeli proge Šamac—Sarajevo, proge Brčko—Banovići, ne gradila bi se s takim tempom cesta »Bratstva in enotnosti«; ne imeli bi Železnikov, ne Novega Beograda, Nove Gorice, Titograda in toliko drugih mest, katerih graditev označuje prav to, da pri njih sodelujejo delovne sile vseh narodov; ne bi se industrializirale tako naglo najbolj zaostale pokrajine, kot

so Bosna, Hercegovina, Makedonija, Črna gora, ne bi tako hitro napredovale bolj razvite republike, kot je n. pr. Slovenija.

Pravilna rešitev nacionalnega vprašanja je dala osnovo za naš petletni plan. Izgraditev države, industrializacija in elektrifikacija države se uresničuje zaradi pravilne nacionalne politike, ki sloni na nesebični pomoči ene republike drugi in ki gre za tem, da dajemo večjo pomoč tja, kjer so večje potrebe. Iz te rešitve izvira vsestransko gospodarsko dviganje in krepitev ljudskih republik, tako da se morejo neovirano razvijati na vseh področjih gospodarskega in kulturnega življenja ter biti obenem harmonični deli celote — Federativne ljudske republike Jugoslavije. Tu je razlog, da dajejo gospodarsko bolj razvite republike vsestransko pomoč manj razvitim republikam, da bi se zaostalost vseh pokrajin čim prej zbrisala. Odtod izvira vztrajen, neizprosni boj proti vsakršnemu poškodbam in slabitve enakopravnosti, bratstva in enotnosti Jugoslavije, kakor tudi boj za enotnost delovnega ljudstva in za obstoj njegove države. Odtod izvira vztrajen boj za izkoreninjenje buržoaznega nacionalizma, šovinizma, podcenjevanje drugih narodov, njihove zgodovine, kulture, njihovih zmožnosti in zaslug.

Načelo enotnega socialističnega gospodarstva nujno uveljavljiva načelo gospodarske enakopravnosti republik. To načelo izloča sleherne možnosti nacionalnega zatiranja in izkoriščanja. Vse politične in nacionalne pravice naših narodov, priborjene v narodno-osvobodilni vojni in zagotovljene v naši ljudski demokraciji, nudijo vsa sredstva za pravilno nacionalno politiko tudi v gospodarskem pogledu. Dolžnost za vse naše narode in republike je, da preko

vse državne akumulacije in njene razdelitve pomagajo graditi zaostale republike. Pomagati eni republik, se pravi pomagati ostalim ljudskim republikam, ker hkrati ustvarjajo gospodarske pogoje za skupne koristi.

Če danes po petih letih zgodovinskega II. zasedanja AVNOJ-a v Jajcu gledamo na vsebino njegovih sklepov, vidimo, kako v resnici pomenijo novo razdobje v zgodovini jugoslovanskih narodov. Z njimi so bili postavljeni trdni temelji močne države enakopravnih narodov, ki je takrat rasla še iz krvi, trpljenja in naporov teh narodov. Ves nadaljnji razvoj Jugoslavije je pokazal, da je nova Jugoslavija rezultat prepričanja narodov Jugoslavije, da je federativna Jugoslavija najboljša in najbolj trdna oblika za maksimalno zavarovanje svobodnega razvoja slehernega izmed njih. (E. Kardelj, Pot nove Jugoslavije, str. 66.) Ta rešitev je ustvarila enotno silo milijonov ljudskih množic jugoslovanskih narodov najprej pri delu za obnovo, potem pa pri uresničevanju nalog našega prvega petletnega plana. Ob taki trdni skupnosti se nam še ja neje odpirajo perspektive močnega razvoja celotne Jugoslavije, kakor tudi njenih federativnih enot, velikega gospodarskega in kulturnega napredka njenih narodov.

Zaradi tega je 29. november obletnica II. zasedanja AVNOJ-a in hkrati tudi obletnica proglasitve republike v Ustavodajni skupščini — praznik naše ljudske države, praznik republike, njene ustanovitve leta 1943 in njene formalne proglasitve 1945. leta. To je dan, ki ga vse naše ljudstvo slavi kot praznik ljudsko demokratske revolucije, ne zato, ker bi se ona na ta dan pričela ali dokončala, temveč zato, ker pomeni 29. november temeljito prelomnico v njenem razvoju.

vodom dobička in amortizacije je enako vsem ostalim podjetjem za vzgled. Ta visoka stopnja finančne discipline, ki mnogim našim podjetjem še manjka, je vsekakor vzgledna.

Nato je tov. upravnik proglasil tov. Ljubecčevu, Žunkovo, Majhenovo in Galuna za udarnike in jim ob ploskanju tovarišev pri delu ter gostov izročil udarniške izkaznice ter nagrade.

Tov. Petrovič Alojz jih je s svojim krajšim nagovorom pozval, naj se še v naprej v enaki in še večji meri prav vsi trudijo za dosego tega častnega naziva.

Neoficielen del proslave so nato zbrani nadaljevali ob večerji do noči. V osebnih pomenkih so še izmenjavali izkušnje in prihajali do sklepov, da hočejo res tudi v bodoče biti vzgled drugim podjetjem v okraju ter še bolj razviti že dosežene uspehe.

Frenk

Progovna sekcija presešla letni plan za 16,8%

Delovni kolektiv sekcije za vzdrževanje proge v Ptujju je 13. novembra proslavil izpolnitev svojega letnega plana. Proslava se je vršila v sindikalnem domu železničarjev v Ptujju. Zbranih je bilo okoli 200 delavcev in uslužbenecv, poleg povabljenih pa so bili prisotni zastopniki drž. železnice v Ljubljani, zastopnika Zveznega tajništva ter zastopniki političnih in strokovnih organizacij iz Ptujja.

Obširno poročilo o delu kolektiva v letu 1948 je podal šef sekcije tov. Premk. Iz poročila je razvidno, da je kolektiv sekcije na masovnem sestanku dne 6. septembra sprejel obvezo, da bo letni plan dosežen in presežen do II. kongresa KPS, t. j. do 11. novembra, in da je bil plan do predvidenega roka res dosežen in presežen za 16,8%. Dalje ugotavlja po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z odkritjem spominske plošče smo počastili spomin padlega junaka I. Lacka

V nedeljo okoli 10. ure dopoldne se je ljudstvo iz okolice Ptujja zbralo na Kvedrovem trgu, odkoder je v povorki krenilo na domačijo padlega junaka in največjega sina ptujškega okraja tov. Jožeta Lacka v Novi vasi. Zastopano je bilo članstvo Partije, OF, oblasti, JA, sindikata, mladine in pionirjev.

Pred Lackovo domačijo je množica pričakala člana Politbiroja CK KPS in ministra za prosveto LRS tov. dr. Jožeta Potrča, ki je po državni himni in otvoritvi svečanosti po predsedniku KO ZB NOV v Novi vasi odkril spominsko ploščo. Vod JA je oddal trikratno počastno salvo iz pušk.

Tov. Potrč je v začetku svojega govora dejal: »Spomin na padlega junaka bo iz leta v leto tem bolj rasel, čim bolj bo rasla zavest našega ljudstva, zavedajoč se, da gradi sibi lepšo bodočnost — socializem.« V nadaljnjih besedah je orisal veliko delo padlega Lacka, ki se je že v predaprilski Jugoslaviji boril za delavske in kmečke pravice. Zrasel je iz prve partijske celice v železniški delavci v Ptujju, ki jo je ustanovil sam tov. Potrč, se pravi, da je Lacko kot kmet preko delavstva prišel v Partijo. V Partijo je začel gledati z zaupanjem, ko se je kot somišljenik SLS razočaral nad izdajalskimi vrhovi buržoaznih političnih strank in njihovimi neljudskimi programi in načeli. Kot dosleden bореc za pravice izkoriščanih je bil leta 1933 sprejet v Partijo, kjer se je pozneje, kot pravi tov. Potrč, »temeljito lotil tudi najtežjih problemov znanstvene ideologije Marksa in Engelsa«. Po njegovem delu ga je spoznalo ne samo ljudstvo Slov. goric, okolice Ptujja in severne Slovenije, temveč vse delavstvo Slovenije, ki mu je leta 1940 na partijski konferenci pod Zalogom, kateri je prisost-

voval tudi tov. Tito, dalo zaupanje, da je bil izvoljen za člana CK KPS. Tudi na V. državni konferenci v Zagrebu je sodeloval kot delegat, kjer so bili dograjeni temelji za narodno-osvobodilno borbo. Zvest načelom borbe za pravice delovnega ljudstva se je takoj po kapitulaciji predaprilske Jugoslavije skupno z osmi-tovariši uprl okupatorju. O njem je govorilo vse zavedno in pošteno ljudstvo Slovenskih goric. Vendar pa velikega osvobodilnega dela ni mogel končati, ker je bil izdan. Avgusta 1. 1942. so ga ujeli ter v ptujških zaporih mučili, kjer je mučen umrl.

Tov. Potrč je še dalje imenoval imena sledečih padlih tovarišev, ki so se skupno z Lackom v istem oddelku borili: Kramberger Franc, Osojnik Franc in trije bratje Reši, skojevci. »Take junake«, je dejal tov. Potrč, »je lahko vzgojila samo taka Partija, kot je naša.«

Tov. Belšak Franc je pozdravil in nagovoril množico v imenu OK KPS, OO OF ter v imenu OLO v Ptujju. Sledil je enominutni molk, nakar je zastopnik pionirske organizacije z živimi in vzpodbudnimi besedami pozdravil padlega junaka. Gimnazijski pevski zbor je zapel pesem »Kar bilo je pod pepelom«, nakar se je svečanost zaključila.

Popoldne ob 4. uri je ljudstvo v navzočnosti tov. Potrča položilo venec na grob junaka Lacka na mestnem pokopališču. Tov. Potrč je ob grobu govoril o velikem delu Partije, ki je iz srede svojih najzaslužnejših članov in borcev dala tako dragocene žrtve.

Ljudstvo se je počasi razšlo z globokim in trajnim spominom na človeka, ki se je boril in sanjal o svobodi, a je ni mogel dočakati. R. F.

Svečana akademija ob priliki petletnice II. zasedanja AVNOJ-a

V ponedeljek zvečer se je zbralo prebivalstvo mesta Ptujja v dvorani »Titovega doma«, da proslavi svoj veliki praznik.

V uvodnem referatu, ki ga je imel član OK KPS tov. Mavšer Ivan, je bilo zajeto obdobje od zloma predaprilske Jugoslavije preko NOB pa vse do danes. II. zasedanje AVNOJ-a leta 1943. v Jajcu je veliki dan v zgodovini naših narodov, ko so sredi

NOB in obenem ljudske revolucije bili pri nas postavljeni prvi temelji federativni ureditvi naše države, 29. novembra 1945 pa je naša država dobila svojo uzakojeno obliko vlada-vine, države ljudske demokracije.

Pester spored akademije, ki so ga pripravili mladina, JA, fizikulturniki, pionirji, gimnazijski pevski zbor in godba, je s svojo vsebino poudaril pomen teh dveh velikih praznikov.

Krajevna ljudska odbora v Kicarju in Žetalah sta bila nagrajena od predsedstva vlade LRS

Krajevna ljudska odbora v Kicarju in Žetalah sta ob priliki 5. obletnice II. zasedanja AVNOJ-a in 3. obletnice proglasitve FLRJ prejela od Predsedstva vlade LRS po en radijski aparat kot nagrado za požrtvovalno upravno delo. Razen tega sta prejela pismeno pohvalo sledeče vsebine:

V priznanje za Vaše požrtvovalno in uspešno upravno delo v letu 1948 Vas Predsedstvo vlade LRS, na pred-

log Okrajnega izvršilnega odbora, ob državnem prazniku 29. novembra 1948 nagraduje z radijskim aparatom, ki naj Vam uspešno služi za nadaljnje ideološko izgraevanje in še uspešnejše delo Vašega odbora pri graditvi socializma.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Ljubljana, 19. novembra 1948.

Generalni sekretar vlade LRS

P o p i t l r.

Zadnja faza odkupa krompirja bo onemogočila špekulacijo kapitalističnih elementov na vasi

Na pobudo sklepov konference, ki se je vršila v Gornji Radgoni in na podlagi katerih je okraj Gornja Radgona napovedal vsem ostalim okrajem odkupno tekmovanje, ki je bilo objavljeno v dnevnem časopisu dne 22. okt. 1948, je pri Republiški zvezi kmetijskih zadrug v Ljubljani bila imenovana ocenjevalna komisija, sestavljena iz zastopnikov Republiške uprave za odkup in Republiške zveze kmetijskih zadrug. Naloga te ocenjevalne komisije je, da poleg ocene uspehov tekmovanja koordinira in usmerja delo pri samem tekmovanju in z objavo v dnevnem časopisu prikazuje rezultate tekmovanja.

Da se vskladijo že sprejeta tekmovanja in dodatna tekmovanja, ki so jih napovedali okraj Murska Sobota, Maribor-okolica, Celje-okolica in Grosuplje, je sklenila ocenjevalna komisija, da naj se z ozirom na važnost posameznih odkupov usmerja odkupno tekmovanje pred vsem v one artikle, ki so trenutno prvenstvene važnosti. Vsled tega je sklenila ocenjevalna komisija, da bo ocenjevala dosežene uspehe pri odkupnem tekmovanju v naslednjih točkah:

1. Kateri okraj bo po časovnem planu v odstotkih dosegel in presegele odkup krompirja in kateri okraj bo prevzemal in odpremljal kvalitetno najboljši krompir;
2. Kateri okraj bo prvi stoodstotno dosegel oziroma presegele plan odkupa jabolk in ločeno za izvoz, potrošnje in za industrijo ter kateri okraj bo kontrahirala največ zimskih jabolk;
3. Kateri okraj bo s kontrahiranjem odkupil največ kvalitetnega vina letnika 1948 in to v odstotkih po predvidenem planu;
4. Kateri okraj bo najhitreje dosegel in presegele plan odkupa sena in kateri okraj bo odpremljal kvalitetno najboljšo seno;
5. Kateri okraj bo do konca novembra dosegel časovni plan odkupa živine in odkupil vse zaostanke in kateri bo potom kontrahiranja odkupil največ pitanih prašičev;
6. Kateri okraj bo prvi in dokončno končal obračun belega žita;
7. Kateri okraj bo prvi dokončal odkup koruze po določenem časovnem planu;
8. Kateri okraj bo prvi v odstotkih dosegel in presegele plan odkupa suhih gob in kateri okraj bo odpremljal kvalitetno najboljšo in pravilno sušeno blago;
9. Kateri okraj bo preko evidenčnih birojev dosegel najboljšo dnevno evidenčno poročanje o odkupu;
10. Kateri okraj bo najboljšo koordiniral delo vseh na odkupih sodelujočih, tako uprav za odkup, KZ, OZKZ in KLO.

Tekmovanje, ki se bo izvrševalo v vseh naštetih točkah, se je zaključilo 30. novembra 1948.

Iz napovedi tekmovanja in tekmovanih točk lahko ugotovimo, da je zadnja faza pred vsem odkupa krom-

pirja širokega in množičnega kampanjskega značaja. To tekmovanje je zajelo vso našo republiko in vse naše okraje ter tako tudi ptujski okraj.

Sele v predzadnji fazi odkupa krompirja se je pokazalo bolj sistematično delo okrajnega odkupnega aparata, kmetijskih zadrug in ljudskih odborov, prišlo je do popolnejše organizacije dela pri odkupni akciji, kar je pripomoglo, da je bil plan v celoti dosežen.

Ponovni odkup krompirja, ki se je pričel pred nekaj dnevi, pa bo dokončno odpravil vse možnosti špekulacije kapitalističnih elementov na vasi — kulakov — ter tako razbil tendenco po kopičenju nepoštenega zaslužka. Ta zadnja faza letošnje odkupne akcije bo zajela samo velika kmečka gospodarstva, kulake, ki so v večini dosedanjih primerov, bilo to v neizpolnitvi svojih obveznosti do skupnosti ali kršenja raznih uredb, pokazali popolnoma saboterski odnos do ljudske oblasti, do nove družbene stvarnosti, do ljudskih množic ter tako do vse naše nove gospodarske strukture. S skrivanjem, prepredanjem, zakopavanjem in špekuliranjem z raznimi poljskimi pridelki so potrdili svoje sovražno gledanje na vse velike in zgodovinske pridobitve naše ljudske revolucije, v katerih več ne vidijo možnosti širokega in neusmiljenega izkoriščanja malih kmetov in viničarjev, ki so zaradi svoje ekonomske šibkosti in v interesu lastnega življenjskega obstoja skozi vso dobo predaprilske Jugoslavije in še mnogo preje bili prepušteni usodi, ki jo je določila milost in nemilost gospodujočih vaških magnatov in odurohav.

Strmoglavljenje izkoriščevalske gospode in ljudska oblast delata temu konec! Viničar in mali kmet pa bosta čutila, da ju ljudska oblast dviga ter pomaga ju iztrgati izpod vpliva in odvisnosti kulakov, čutila bosta, da sta onadva edina poklicana razbiti še zadnje ostanke izkoriščanja na vasi, k čemer bo pripomoglo razvijajoče se kmetijsko združništvo.

Radi lažjega in hitrejšega odkupa je ustanovljen okrajni delovni štab, ki vodi delo desetih sektorskih štabov, katerim pa so zopet podrejeni pomožni delovni štabi po KLO-jih. Ker se z naglico bliža zimski čas, je stremenje nas vseh, da odkupljene pridelke čim hitreje spravimo pod streho. Kmetovalci pa se opozarjajo, da posvetijo veliko pažnjo pri transportu in vagoniranju pridelkov. Pri tem naj uporabijo dober način zimskega pakovanja (obloge s slamo ali papirjem). Kdor se bo zoperstavil tem navodilom, bo klican na odgovornost.

Da bo odkupna akcija še uspešnejša, poziva okraj Ptuj na tekmovanje okraje Ljubljana-okolica, Maribor-okolica, Celje-okolica ter Dravograd in Ljutomer.

Rok za izvedbo plana odkupa krompirja je 4. december.

O nalogah krajevnih izterjevalnih komisij

Ker je še na področju KLO-jev mnogo davčnih zavezancev-zaostankarjev, ki še niso popolnoma poravnali davčnega predpisa za leto 1946-1947 in zelo mnogo davčnih zavezancev, ki še niso plačali akontacije na dohodnino za prvo in drugo polletje 1948, je nujno potrebno, da KLO-ji po svojih izterjevalnih komisijah posvetijo vso pozornost pobiranju davčnih zaostankov in takoj pristopijo k izterjevanju zaostankov.

Krajevni ljudski odbori morajo takoj poslati krajevne izterjevalne komisije, da začnejo nemudoma s pobiranjem davčnih zaostankov, po potrebi naj KLO-ji imenujejo več krajevnih izterjevalnih komisij, ki si naj medsebojno porazdelijo delo na terenu, da bo pobiranje davkov čim uspešnejše in hitreje izvršeno. KLO-ji morajo za vse delo pri izterjavi zaostankov zadolžiti vsakega člana krajevne izterjevalne komisije.

Pobiranje davčnih zaostankov na akontacije za prvo polletje 1948 vršijo krajevne izterjevalne komisije po že dostavljenem spisku, akontacije za drugo polletje 1948 pa v višini predpisane akontacije za prvo polletje 1948, to je v zneskih, navedenih v spisku, dostavljenem v svrhu pobiranja akontacije za prvo polletje 1948. Skratka, celoletna akontacija za leto 1948 znaša dvakratni znesek, naveden v spisku, od dvakratnega zneska je treba odbiti vplačila, izvršena po davčnih zavezanih, preostanek pa ima davčni zavezanec takoj poravnati.

Izterjevalne komisije si morajo organizirati delo po načrtu in sistematično pristopiti k pobiranju akontacije. Akontacije je treba izterjati od vseh davčnih zavezancev-dolžnikov, to je od vseh posestnikov, obrtnikov in oseb ostalih poklicev. Izterjavo morajo izterjevalne komisije vršiti na terenu od hiše do hiše ter opozoriti vsakega davčnega zavezanca, ki akontacije ne bi poravnal v celoti, da se bo do preteku že danega roka, t. j. 30. novembra t. l., pristopilo k energični prisilni izterjavi. Izterjevalne komisije morajo ob priliki pobiranja davčnih zaostankov zaračunati predvsem pobrane zneske na zaostanek dohodnine iz prejšnjih let, t. j. 1946-47 in še le po kritju celotnega davčnega zaostanka na predpisanih davkih za leto 1946-47, preostanek plačila zaračunati na račun dohodnine za leto 1948, ki se pobira v obliki akontacije. Davčne zavezan-

ce, ki še niti do danes niso poravnali svojega davčnega dolga iz leta 1946-47, morate opozoriti, da bo poverništvo za finance po svojih uslužbenih izterjalo te zaostanke v najkrajšem času potom transferacije in prodaje zarubljenih predmetov.

Za uspešno izterjavo in dokončno likvidacijo (odpravo) davčnih zaostankov odgovarjajo predvsem krajevni ljudski odbori, ki morajo nadzirati stalno delo krajevnih izterjevalnih komisij ter istim nuditi vso pomoč in podporo pri izterjevanju oziroma pobiranju davkov.

KLO-ji naj se zavedajo, da bodo z ozirom na samostojnost proračunskega poslovanja dosegli v proračunu predvidene dohodeke — delež na dohodnini — v obliki participacije le tedaj, če se bo izterjava davkov uspešno zaključila. Krajevni ljudski odbori morajo, zavedajoč se svoje odgovornosti in pogledu pobiranja davkov, založiti vso avtoriteto in ugled, kakor pri izterjevalni komisiji, da pobiranje davkov vrše vestno, stalno in nepretrgoma vse dotle, dokler ne pobere vseh davčnih zaostankov, tako tudi pri davčnih zavezanih samih, da čimprej izvršijo, oziroma zadostijo svoji davčni obveznosti.

D. F.

Dosedanji uspehi mobilizacije delovne sile

V drugem letu borbe za naš prvi petletni gospodarski plan ugotavljamo ogromno porast socialističnega sektorja našega gospodarstva, pred vsem industrije. Nešteto krat je bilo že poudarjeno, da bo v izpolnitvi gospodarskega plana igrala veliko vlogo količina delovne sile. Karakter socialističnega gospodarstva zahteva plansko delo ter na ta način tudi plansko vključitev delovne sile v produkcijo. Plansko delo in planska vključitev delovne sile v produkcijo onemogočata sleherni brezposelnost, kot je to primer v kapitalističnih državah, kjer ta brezposelnost doseže svoj višek ravno v gospodarskih krizah.

Da bi zadostili potrebi po delovni sili, ki je še manjka v naši industriji, se je v poletnem in jesenskem času vršila mobilizacija še nezaposlene delovne sile na vasi. V ta namen so bile ustanovljene krajevne komisije, vendar pa svojih nalog v celoti ni opravila žal nobena od vseh v okraju postavljenih komisij. Svojo dolžnost so tako daleč podcenjevale, da so vse njihovo delo opravljali le okrajni aktivisti, člani okrajne uprave za delo. Skoraj edini problem, ki je v času akcije povzročil težave, je bila mobilizacija v kulaških predelih. Povsem razumljivo je, da so ti kulaški elementi skušali zadrževati delovno silo na vasi, da bi jo še nadalje izkoriščali na svojih gruntih ter jo tako odtrgali od pravega in človeka vrednega življenja pri delu v industriji. Zaslepljene hlapce so zastrupljali z raznimi hinavskimi ob-

Denarno pomoč za stavkajoče francoske rudarje

Med delavstvom skoraj vsega sveta se vršijo akcije za pomoč francoskim rudarjem, ki stavkajo že osem tednov. S protestnimi stavkami zahtevajo zvišanje delovne mezd in izboljšanje življenjskih pogojev francoskega delavstva. V znak solidarnosti se je tudi delovno ljudstvo naše države enoglasno priključilo tej akciji, ki bo pripomogla k olajšanju trenutnega položaja stavkajočih, posebno sedaj v času neusmiljenih udarcev francoske policije in žandarmerije, ki izvaja nad stavkajočimi nečloveške represalije po nalogu izdajalskih vladajočih klik Francije.

V ptujskem okraju so rezultati akcije sledeči:

Delovni kolektiv »Gradisa« v Strnišču se je obvezal, da bo 5 ur delal brezplačno, turni zaslužek pa darujejo francoskim delavcem. Na ta način bodo zbrali 92.700 dinarjev.

Uslužbenci OZKZ so do sedaj zbrali preko 5000 dinarjev, Okrajni magazin 3039, MLO 605, drž. posestvo v Zavrču pa 500 din. Obratna pisarna tovarne v Strnišču se je obvezala, da bo zbrala 1800 din. Po ostalih skupinah in podružničnih pododborih denar še zbirajo.

Akcija se nadaljuje.

Opozorilo!

Opozarjamo vse naročnike in kmetijske zadruge, ki prejemale naš list po pošti, da nemudoma poravnajo zaostalo naročnino!

Obenem opozarjamo vse KLO-je in odbore OF, ki so do pred kratkim prejeli list, da poravnajo svoje obveznosti.

UPRAVA »NAŠEGA DELA«

Škodljiv vpliv neugodne zime na ozimno žito

Ing. Zorec Egon

Med najvažnejše činitelje razvoja rastlin je prištevati toploto, katere potrebuje vsaka rastlina primerno količino, da se lahko v teku svoje rastne dobe pravilno razvije in pravočasno dozori. Vsaka posamezna vrsta rastline, da celo rastline ene in iste vrste, imajo glede množine toplote svoje posebne zahteve. Ker pa more nuditi vsak kraj le tamkajšnjim podnebnim razmeram odgovarjajočo količino toplote, zato lahko v posameznih krajih uspevajo le one rastline, ki jim zadostuje v teku vegetacijske dobe razpoložljiva množina toplote. Tako uspeva pšenica le v krajih, kjer je srednja letna toplina +14°C, dočim kornja le v krajih, kjer je ista +19°C. Isto tako je tudi kalina toplina posameznih vrst semen zelo različna. Nadalje je omeniti, da se jemo pšenico in rž lahko že v jeseni, dočim oves in ječmen šele spomladi, ker ne preneseta zimskih mrazov. Iz tega sledi, da je v posameznih krajih gojiti le rastline, ki odgovarjajo tamošnjim podnebnim razmeram, sicer podležejo mrazu ali pa ima isti na njihov razvoj znaten vpliv. V sledečem hočem omeniti vpliv, ki ga ima zima na ozimno žito. Ozimno žito je namreč v teku svojega razvoja v jesenskem, zimskem in spo-

Rastline lahko poginejo tudi zaradi izsušenja. V brezsnježni zimi, zlasti v februarju in marcu, je čez dan dostikrat sončno in vetrovno, kar povzroča, da rastline izhlapevajo obilo vode. Ker pa koreninice ne morejo dovajati iz zamrle zemlje dovolj vode, zato se rastlinsko staničevje vedno bolj suši in njegova napetost (turgescenija) pada, kar povzroča, da rastline popolnoma ovne. Isto nastane tudi v brezsnježni zimi radi tega, ker je zemlja izpostavljena toplotnim izpremembam. V tem primeru namreč zavzema zemlja pri zamrzjenju večjo prostornino, kar povzroča, da se pretirajo koreninice, ki morajo dovajati vlogo iz spodnje, nezmrznjene plasti. Rastline so zaradi tega nekako izvlečene iz zemlje in zato jih je potrebno v spodnji plasti zopet pritlačiti. V takem primeru je treba čim prej uporabiti valjar. Zaradi izsušenja trpe rastline največ na močvirni zemlji.

Največ škode pa napravi rastlini mraz. Da so posamezne vrste rastlin, da celo posamezne rastline ene in iste vrste napram nizki toplini ali mrazu različno občutljive, o tem nas prepriča pogled na rastline po mrzlih nočeh. Na kakšen način deluje mraz na posamezne rastlinske dele, o tem so bila do nedavna razna mnenja in naziranja, katera so se deloma pokazala na podlagi znanstvenih poskusov. Rastline so sestavljene iz majhnih raznolikih mehurčkov, ki

jih imenujemo celice in ki jih vidimo le pod mikroskopom ali povečevalnim steklom. Celice oklepa celična mrežica, notranjost pa izpolnjuje pratorivo (protoplazma) in celični sok. Prva snov sestoji predvsem iz beljakovin, tošče, več ali manj vode in nekoliko rudninskih soli. Naravnost smrtni vpliv ima na rastline mraz in sicer učinkuje isti predvsem na beljakovine rastlinskih celic, torej na v celicah se nahajajoče pratorivo (protoplazmo), katero se deloma spremeni. Zaradi ostrega mraza izstopi iz celičnega soka voda v medcelične prostore, kjer potem zmrzne. V tem primeru prevlada v celicah prevelika zgoščenost raznih soli, dočim primanjkuje vode, kar povzroči, da prestane delovanje pratoriva, ki naposled izumrje. Domneva, da se pri zamrzjenju rastlin razpočijo posamezne celične mrežice, je danes že ovržena. Če bi bila ta prvotna domneva točna, potem bi morale v zmrzlih rastlinah celice takoj odmrtni. Iz izkustva pa vemo, da mraz ne škodi, zlasti ako ni prester in ako nastopi otalenje rastlin le polagoma. Zmrzlo-celično vodo, ki se počasi zopet otali, staničevje zopet vsrka in s tem omogoči delovanje pratoriva. Druga pa je, ako iznada po mrzli noči nastopi toplo vreme. V tem primeru se odvzame za otalenje potrebna toplota sosednim celicam, katere se potem zaradi tega uničijo. Dokazano je nadalje

tudi to, da rastlinam celo pri sprejemanju premrzle vode ne morejo zaradi nepravilnega razmerja med hladom v koreninah in med izhlapevanjem vlage po istih, tla zaradi toplotne razlike med zemljo in zrakom, dopolnjevat izhlapele vode. Naša domača ozimna žita so večinoma prilagojena tudi ostrejšemu mrazu. Žita mraz brez škode prebijajo, škodujejo jim pa seveda nepričakovane toplotne izpremembe. To moremo dokazati, ako se dotaknemo s toplim prstom zmrzle rastline, kajti to mesto ostane pri otalenju rastline rjavkasto, ker so tam uničene rastlinske celice. Mraz povzroča manjšo odpornost rastlin, tako, da postanejo laže dostopne rastlinskim škodljivcem. Na izumrlih in od mraza oslabeelih rastlinah se kaj rada razpasa snežna plesnoba — fusarum nivale — ki povzroča večkrat prav znatne škode.

Da se omejijo škodljivi vplivi, ki jim je v teku zime izpostavljeno ozimno žito — v splošnem priporočajo sejati dobro, težko in izpitano seme in sicer na suhi zemlji z nevarnim površjem. Zemljo je gojiti s fosfatnimi in kalijevimi gnojili ter le z manjšo množino dušičnih gnojil. Slednji je treba vodo iz razorov in mokre zemlje odpeljati, ker sicer rastline na takih zemljah pod škodljivimi vplivi neugodne zime še bolj trpe.

